

Sygn. akt VIII RC 10/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

S., dnia 19 czerwca 2019 r.

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie VIII Wydział Rodzinny i Nieletnich w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Dorota Pękała

Protokolant: st. sekretarz sądowy Monika Frontczak

po rozpoznaniu w dniu 05 czerwca 2019 r. w Szczecinie

na rozprawie sprawy

z powództwa mał. A. W.

przeciwko S. W.

o podwyższenie alimentów

oraz

z powództwa wzajemnego S. W.

przeciwko mał. A. W.

o obniżenie alimentów

oddala oba powództwa.

Sygn. akt VIII RC 10/19

UZASADNIENIE

Małoletni A. W., reprezentowany przez matkę W. W. (1), wniósł o podwyższenie alimentów zasądzonych na jego rzecz od pozwanego S. W. z kwoty po 1000 zł do kwoty po 2000 zł miesięcznie, płatnej z góry do dnia 5 każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminu płatności którejkolwiek z rat.

W uzasadnieniu pozwu wskazano w szczególności, że od czasu wydania ostatniego orzeczenia w przedmiocie alimentów na rzecz małoletniego powoda wzrosły koszty jego utrzymania, a ponadto zmniejszeniu uległy dochody matki małoletniego.

W odpowiedzi na pozew pozwany S. W. wniósł o oddalenie powództwa w całości i jednocześnie wniósł pozew wzajemny o obniżenie renty alimentacyjnej zasądzonej od niego na rzecz małoletniego powoda (pozwanego wzajemnego, zwanego dalej powodem) z kwoty po 1000 zł miesięcznie do kwoty po 600 zł miesięcznie, poczynając od dnia wniesienia pozwu wzajemnego

Uzasadniając swoje stanowisko pozwane wskazał, iż od czasu wydania ostatniego orzeczenia w przedmiocie alimentów od niego na rzecz syna upłynął okres półtora roku i przez ten czas z całą pewnością nie wzrosły w istotny sposób koszty utrzymania dziecka. Ponadto pozwany nadmienił nadto, że we wcześniejszych postępowaniach sądowych matka małoletniego powoda wskazywała, iż sama utrzymuje się z alimentów należnych synowi.

W odpowiedzi na pozew pozwany szczegółowo opisał swoją sytuację rodzinną i majątkową, podając, że utrzymuje się z emerytury policyjnej, a ponadto z dochodów uzyskiwanych z pracy na targowisku (...) w S.. Wskazał, iż w dniu 29 stycznia 2019 r. otrzymał wypowiedzenie umowy o pracę z uwagi na restrukturyzację zatrudniającego go zakładu, a ponadto, że w ostatnim czasie stan jego zdrowia uległ pogorszeniu, w związku z czym ponosi wydatki na leczenie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Małoletni A. W. urodził się (...) i pochodzi ze związku małżeńskiego W. W. (1) i S. W..

Wyrokiem z dnia 17 października 2011 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie, wydanym w sprawie X RC 2179/09 rozwiązał przez rozwód małżeństwo rodziców małoletniego z winy obu stron; wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnim synem stron A. W. powierzył matce W. W., ograniczając władzę rodzicielską ojca do prawa współdecydowania o istotnych sprawach życiowych syna oraz zasądził od S. W. na rzecz małoletniego A. W. rentę alimentacyjną w kwocie po 800 zł miesięcznie, poczynając od daty uprawomocnienia się wyroku.

Niesporne, a nadto dowód:

- wyrok Sądu Okręgowego, a aktach sprawy VIII RC 91/16 – k. 91.

Wyrokiem z dnia 3 listopada 2016 r. Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie podwyższył rentę alimentacyjną zasądzoną od S. W. na rzecz małoletniego powoda z kwoty po 800 złotych miesięcznie do kwoty po 1200 złotych miesięcznie. Powyższy wyrok zaskarżył apelacją S. W., a na skutek apelacji Sąd Odwoławczy zmienił zaskarżony wyrok o tyle, że podwyższył rentę alimentacyjną od S. W. na rzecz syna do kwoty po 1000 zł miesięcznie zamiast uprzednio orzeczonej kwoty 1200 zł miesięcznie.

Postanowieniem z dnia 16 lipca 2012 r. Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie, w sprawie o sygn. akt VIII Nsm 442/12, ograniczył W. W. władzę rodzicielską nad małoletnim poprzez ustanowienie nadzoru kuratora sądowego oraz poprzez zobowiązanie matki małoletniego do powstrzymania się od spożywania alkoholu.

Dowód:

- wyrok Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie z dnia 3 listopada 2016 r., w aktach sprawy o sygn. akt VIII RC 91/16 – k. 42,

- wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 7 lipca 2017 r., sygn. akt X RCa 38/17, w aktach sprawy o sygn. akt XRCa 38/17 – k. 173.

- postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie z dnia 16 lipca 2012 r., w aktach sprawy o sygn. akt VIII RC 91/16 – k. 32.

Podczas orzekania w poprzedniej sprawie alimentacyjnej małoletni A. W. miał 12 lat i był uczniem do szkoły podstawowej. Małoletni był uzdolniony plastycznie i uczęszczał do P. (...) na dodatkowe zajęcia, których koszt wynosił 40 zł w skali miesiąca. Małoletni powód mieszkał z matką i starszym bratem M., który wówczas liczył 27 lat. Pracował zarobkowo i zarabiał około 800 zł miesięcznie. Łożył na utrzymanie domu. Matka powoda chorowała na schizofrenię. Stan jej zdrowia psychicznego był w miarę stabilny. Była zarejestrowana jako bezrobotna. Otrzymywała rentę w wysokości 208 zł miesięcznie. Posiadała orzeczenie o niepełnosprawności. Częściowo utrzymywała się z alimentów na syna. Korzystała także z pomocy finansowej (...). Otrzymywała na niego świadczenie w wysokości 500 zł z programu 500 plus. Koszt utrzymania jej mieszkania wynosił około 200 zł w skali miesiąca, opłaty za gaz zimą - 300 zł, telewizję kablową- 40 zł. Na żywność dla małoletniego W. W. (3) przeznaczała 600 zł. W mieszkaniu powoda nie było internetu. Pozwany z ojcem utrzymywał sporadyczny kontakt. Uczył się dobrze, był chłopcem zdyscyplinowanym, niesprawiających kłopotów wychowawczych. Matka małoletniego dbała o syna we właściwy sposób. Nie nadużywała alkoholu, co miało miejsce w przeszłości i było powodem ograniczenia jej władzy rodzicielskiej nad synem

Pozwany liczył wówczas 51 lat. Był emerytowanym policjantem. Posiadał wyższe wykształcenie – był z zawodu nauczycielem wychowania fizycznego. Jego emerytura wynosiła 4622,90 zł brutto (3775 zł netto). S. W. pracował dodatkowo jako inkasent w Centrum Handlowym na M. i z tego tytułu uzyskiwał dochód w wysokości około 2066 zł miesięcznie. Pozwany spłacał kredyt na samochód w ratach po 1304 zł w skali miesiąca..

W dniu 5 sierpnia 2016 r. S. W. zawarł związek małżeński. Pozwany mieszkał wspólnie z małżonką i jej dwiema córkami z poprzedniego związku. Pozwany wyraził zgodę na to, aby jego małżonka nie pracowała i pozostawała na jego wyłącznym utrzymaniu.. Małżonka pozwanego (powoda wzajemnego) otrzymywała na swoje dzieci alimenty w łącznej wysokości 500 zł. Pozwany częściowo utrzymywał także córki swojej żony. Utrzymywał z synem sporadyczny kontakt.

Dowód:

- dokumenty zgromadzone w aktach sprawy i przesłuchania S. W. oraz matki małoletniej, w sprawie o sygn. akt VIII RC 91/16;

Aktualnie S. W. ma 53 lata i od dnia 1 września 2014 r. pracował na stanowisku inkasenta w Centrum Handlowo – Usługowym (...) na pełen etat i otrzymywał wynagrodzenie w wysokości 2276 zł plus 15% premii. W dniu 1 lutego 2019 r. wypowiedziano pozwanemu (powodowi wzajemnemu) umowę o pracę z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia tj. z dniem 31 maja 2019 r. Przyczyną wypowiedzenia umowy była likwidacja stanowiska pracy z powodu restrukturyzacji zakładu pracy. S. W. dodatkowo otrzymuje emeryturę w wysokości 3907 zł miesięcznie.

Dowód:

- umowa o pracę na czas nieokreślony – k. 26.

- wypowiedzenie umowy o pracę – k. 27.

- zeznania S. W. – k. 41-42.

Pozwany mieszka w lokalu stanowiącym własność jego żony. W mieszkaniu oprócz niego zamieszkuje także jego małżonka oraz jej dziewięcioletnia córka z innego związku. Małżonka pozwanego otrzymuje alimenty na młodszą córkę w wysokości po 600 zł miesięcznie. Starsza córka I. W., K. N., studiuje, mieszka w K. gdzie wynajmuje za 480 zł pokój w akademiku. Otrzymuje ona rentę rodzinną w wysokości 854,48 zł miesięcznie. Zanim KInaga N. uzyskała prawo do renty rodzinnej pozwany wspierał ją finansowo kwotą po 400 zł miesięcznie.

Żona pozwanego nie pracuje zawodowo i pozostaje w dalszym ciągu na utrzymaniu męża. Leczy się na migrenę. Opiekuje się także swoją chorą matką, która mieszka w pobliżu C.. Odwiedza ją 2-3 razy w tygodniu. I. W. nie posiada orzeczenia o niepełnosprawności. Koszty utrzymania mieszkania w którym mieszka rodzina pozwanego) wynoszą łącznie ok. 1150 zł (1000 zł rachunki za czynsz i ok. 150 zł rachunki za prąd). S. W. za swój telefon i żony płaci 210 zł miesięcznie. Około 300 zł miesięcznie pozwany wydaje na środki higieny i czystości

Pozwany leczy się na zwyrodnienie kręgosłupa i stawów kolanowych, jest pod opieką chirurga i ortopedy. Wymaga stałej rehabilitacji i stosowania odpowiednich zastrzyków na kolana raz na kwartał (koszt jednego 300-350 zł).

Dowód:

- pismo ZUS – k. 49.

- skierowanie na badanie – k. 51-52.

- zeznania I. W. – k. 54.

- przesłuchanie pozwanego k. 41-43

Matka małoletniego jest osobą przewlekle chorą i znajduje się pod opieką wielu poradni specjalistycznych. W. W. (3) cierpi na schizofrenię paranoidalną. Dodatkowo leczy się na serce i wątrobę, żylaki żołądka i anemię. Średnio na leki miesięcznie wydają 160-200 zł, nadto wymaga lekkostrawnej diety.

W przeszłości W. W. (3) leczyła się odwykowo, od kilku lat nie spożywa już alkoholu.

Małoletni aktualnie mieszka z matką i bratem M. W. liczącym obecnie 30 lat. M. W. pracuje jako magazynier i zarabia ok. 2800 zł netto w skali miesiąca. Dokłada się do opłat za mieszkanie i wspiera matkę oraz młodszego brata finansowo. Mieszkanie, w którym zamieszkuje rodzina jest zadłużone na ok. 5000 zł. Miesięczny koszt utrzymania mieszkania wynosi ok. 200 zł – czynsz, prąd- 260 zł, gaz – 150 zł (raz w roku przychodzi faktura wyrównująca za gaz na ok. 1000 zł), TV – 160 zł, 40 zł – telefon komórkowy.

Małoletni powód chciałby się uczyć języka rosyjskiego (koszt ok. 200 zł miesięcznie).

Miesięczny koszt utrzymania małoletniego wynosi ok. 1550 zł. Na powyższą kwotę składa się m.in. koszt zakupu żywności w wysokości 600 zł, koszt zakupu środków czystości – 100 zł, odzieży – 150 zł, partycypowania w kosztach utrzymania mieszkania – 350 zł, koszty związane ze szkołą – 50 zł (rada rodziców, zakup przyborów szkolnych, ubezpieczenie), koszty związane z rozrywką i pasjami małoletniego – 100 zł, zajęcia dodatkowe – 100 zł, inne koszty – 100 zł (telefon komórkowy, zakup witamin, fryzjer itd.).

W dniu 31 maja 2019 r. W. W. (3) zawarła umowę o pracę z (...) – Logistyka sp. z o.o. na cały etat, na stanowisku pracownika magazynowego i za wykonywaną pracę uzyska dochód w wysokości 2400 zł brutto miesięcznie.

Dowód:

- zaświadczenie – k. 40.
- zeznania M. W. – k. 186.
- historia choroby W. W. – k. 73-172.
- umowa o pracę – k. 174.
- sprawozdaniem kuratora, w katach sprawy O. 201/12 – k. 58,66
- przesłuchanie W. W. k. 56-57

S. W. od 2017 r. nie widuje się z synem, nie spędza z nim czasu. Pozwany nie przekazuje synowi żadnych prezentów.

Dowód:

- wysłuchanie małoletniego A. W. – k. 70.

Sąd dokonał oceny zgromadzonych w sprawie dowodów w oparciu o dyspozycję art. 233 § 1 k.p.c. Sąd nadał moc dowodową zgromadzonym w sprawie dowodowym w postaci dokumentów, których prawdziwość i rzetelność nie była przez strony kwestionowana, ani nie budziła wątpliwości Sądu. Ustalając stan faktyczny sprawy Sąd oparł się także o przesłuchanie stron, które korespondowały ze zgromadzonymi w sprawie dowodami w postaci dokumentów, nie wykluczały się wzajemnie, zaś podnoszone w nich okoliczności nie były kwestionowane. Nadto dla ustalenia, czy w sprawie doszło do przewidzianej art. 138 k.r.o. zmiany stosunków, Sąd dopuścił i przeprowadził dowód z dokumentów zgromadzonych w aktach postępowania o sygnaturze VIII RC 91/16. Nadto Sąd w celu ustalenia, w jaki sposób matka małoletniego sprawuje pieczę nad synem dopuścił i przeprowadził dowód z dokumentów znajdujących się w sprawie o sygn. akt VIII Opm 201/12. Sąd ustalił stan faktyczny także w oparciu o zeznania świadków I. W. i M. W.. Sąd nie dał wiary I. W. w tym zakresie, w jakim zeznawała, że pozwany spotka się z synem. W sprzeczności z tymi zeznaniami stały twierdzenia matki małoletniego powoda, ale przede wszystkim wypowiedzi jego samego

Sąd zważył co następuje:

Oba powództwa nie zasługiwały na uwzględnienie.

Żądania pozwu oraz pozwu wzajemnego, zostały oparte o przepis art. 138 k.r.o. zgodnie z którym, w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Poprzez zmianę stosunków, o których mowa w normie prawnej wyrażonej w ww. przepisie należy rozumieć każdą zmianę w sferze osobistej i majątkowej, zarówno uprawnionego, jak i zobowiązanego, która wpływa na zakres usprawiedliwionych potrzeb dziecka, jak i możliwości zarobkowych rodzica. Konsekwencją ustalenia, iż zachodzą opisane przepisem art. 138 k.r.o. okoliczności może być zarówno zwiększenie zobowiązania alimentacyjnego, jego zmniejszenie lub stwierdzenie wygaśnięcia tego obowiązku.

Oceny sytuacji stron w kontekście przepisu art. 138 k.r.o. należy dokonywać z uwzględnieniem dyspozycji art. 135 k.r.o., który wyznacza zakres świadczeń alimentacyjnych, i wskazuje, że zależy on od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Zakres usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego określa natomiast art. 96 k.r.o., zgodnie z którym rodzice obowiązani są troszczyć się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka i przygotować je należycie do pracy dla dobra społeczeństwa, odpowiednio do jego uzdolnień. Zakres usprawiedliwionych potrzeb dziecka jest zmienny i powinien być oceniany nie tylko na podstawie wieku, ale także miejsca jego pobytu, środowiska, możliwości zarobkowych zobowiązanych do jego utrzymania i całego szeregu innych okoliczności występujących w danym przypadku, a rzutujących na wysokość świadczenia alimentacyjnego. Wskazuje się przy tym, że zakres usprawiedliwionych potrzeb dziecka oraz zakres majątkowych i zarobkowych możliwości rodzica, pozostają ze sobą w wzajemnej zależności i wzajemnie na siebie rzutują (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 1969 r., sygn. akt III CRN 350/96).

Ustaleń w zakresie majątkowych i zarobkowych możliwości zobowiązanego należy dokonywać oceniając nie tyle dochody jakie ten otrzymuje, ale jakie otrzymywałby przy pełnym wykorzystaniu swoich sił i możliwości w tym zakresie, przy czym możliwości te wyznaczają – w myśl art. 135 § 1 k.r.o. – górną granicę świadczeń alimentacyjnych zobowiązanego, choćby nawet nie zostały w tych granicach pokryte wszystkie usprawiedliwione potrzeby uprawnionego do alimentacji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 1972 r., sygn. akt III CRN 470/71).

W myśl powyższych rozważań, rolą Sądu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy po wydaniu ostatniego orzeczenia w przedmiocie wysokości alimentów, doszło do przewidzianej art. 138 k.r.o. zmiany stosunków, a jeżeli tak, to w jakim zakresie zmiana ta wpływa na wysokość świadczenia alimentacyjnego pozwanego na rzecz powoda.

Od ostatniego orzeczenia w przedmiocie alimentów zasądzonych od pozwanego na rzecz małoletniego powoda upłynął okres niespełna dwóch lat. Przez ten czas zmieniła się sytuacja życiowa rodziców powoda, jednakże nie w takim stopniu, aby uzasadniało to zmianę orzeczenia w przedmiocie alimentów. Małoletni nadal pobiera naukę i znajduje się w okresie intensywnego wzrostu. Potrzebuje stosownego do wieku wyżywienia i odzieży. Chłopiec chciałby się rozwijać i uczyć języka rosyjskiego. Ponadto posiada zdolności plastyczne, które chciałby rozwijać. Rozwijanie pasji i zainteresowań wiąże się z wydatkami, których matka powoda nie jest w stanie pokryć. W. W. (3) samodzielnie wychowuje syn; jedynie przy pomocy finansowej starszego brata małoletniego. Pomimo licznych chorób podjęła zatrudnienie, ażeby powiększyć swoje dochody. Kobieta nie nadużywa alkoholu i prawidłowo zajmuje się synem. Niezależnie od powyższego wskazać należy, iż matka małoletniego nie wykazała, aby od ostatniego wydania wyroku zasądzającego alimenty na rzecz syna doszło do istotnego zwiększenia się jego usprawiedliwionych potrzeb.

W ocenie Sądu, potrzeby małoletniego powoda (pozwanego wzajemnego) kształtują się na podobnym poziomie jak w trakcie orzekania w sprawie o sygn. akt VIII RC 91/16 i wynoszą aktualnie kwotę 1550 zł miesięcznie.

Sąd także po przeanalizowaniu wszelkich okoliczności dotyczących sytuacji materialnej pozwanego (powoda wzajemnego) doszedł do przekonania, iż alimenty w dotychczasowej wysokości nie przekraczają górnej granicy jego

możliwości zarobkowych i majątkowych. Sąd kierując się zasadami doświadczenia życiowego uznał, iż dotychczasowa kwota alimentów w wysokości po 1000 zł miesięcznie na dziecko mieści się w granicach możliwości majątkowych i zarobkowych pozwanego oraz stanowi minimum, jakie S. W. powinien łożyć na utrzymanie dorastającego dziecka.

Podkreślenia wymaga, iż oceny możliwości zarobkowych zobowiązanego dokonuje się nie w oparciu o pracę rzeczywiście świadczoną, lecz w oparciu o rzeczywiste możliwości jej świadczenia, w tym także potencjalną możliwość jej podjęcia. W konsekwencji, przy ustalaniu możliwości zarobkowych zobowiązanego pod uwagę należy brać nie tylko wynagrodzenie rzeczywiście osiągnięte, lecz także środki, które uzyskiwałby przy pełnym wykorzystaniu swoich sił. Ustalenia, czy zobowiązany wykorzystuje w pełni swoje możliwości zarobkowe należy dokonywać w oparciu o całokształt okoliczności istniejących po jego stronie, w tym także stanu zdrowia.

Oceniając możliwości zarobkowe pozwanego Sąd doszedł do wniosku, że w okresie od wydania ostatniego rozstrzygnięcia w przedmiocie alimentów nie uległa ona istotnej zmianie. Chociaż S. W. stracił dodatkowe zatrudnienie jako inkasent, to jednak nadal może świadczyć pracę. Powód nie posiada orzeczenia o całkowitej niezdolności do pracy, jego relatywnie dobry stan zdrowia umożliwia mu wykonywanie pracy zarobkowej. Ponadto zdobyte kwalifikacje oraz wiedza a także i doświadczenie zawodowe powodują, że przy odpowiednim zaangażowaniu z jego strony i chęci należytego wykorzystania posiadanych możliwości zarobkowych i majątkowych jak najbardziej jest on w stanie uzyskiwać dochody umożliwiające mu zaspokajanie potrzeb syna w wysokości 1000 zł miesięcznie, co zresztą cały czas czyni.

Pozwany w pierwszej kolejności winien także partycypować w kosztach utrzymania własnego syna. Nie sposób bowiem uznać za uzasadnione koszty związane z utrzymaniem przez S. W. jego małżonki czy też jej dzieci. Żona pozwanego nie jest osobą niezdolną do pracy i winna dokładać należytej staranności w pozyskiwaniu odpowiednich funduszy na swoje utrzymanie.

Natomiast jeżeli ojciec małoletniego godzi się na ponoszenie w tym zakresie dodatkowych kosztów związanych z utrzymaniem żony czy jej dzieci, to jest to jego prywatna sprawa, jednak wówczas argumenty w zakresie wysokości kosztów utrzymania rodziny nie mogą być podnoszone jako okoliczność uzasadniająca obniżenie alimentów na rzecz syna.

Podkreślenia także wymaga, iż wykonywanie obowiązku alimentacyjnego względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie może polegać w całości lub w części na osobistych staraniach o utrzymanie i wychowanie uprawnionego; w takim wypadku świadczenie alimentacyjne pozostałych zobowiązanych polega na pokrywaniu w całości lub w części kosztów utrzymania lub wychowania uprawnionego. Ojciec dziecka poza płaceniem alimentów na utrzymanie syna, nie spotyka się z A. W.. Nadto nie wspomaga matki dziecka w jego utrzymaniu czy wychowaniu, nie angażuje się w żaden sposób w proces edukacji małoletniego czy też jego rozwoju, nie opiekuje się nim na co dzień. Tym samym pozwany) w większym zakresie winien partycypować w kosztach utrzymania syna aniżeli matka małoletniego.

Obowiązek partycypowania w kosztach utrzymania małoletniego spoczywa także na matce dziecka. Otrzymywane przez matkę małoletniego alimenty na dziecko czy też świadczenia rodzinne stanowią de facto dochód A. W. i winny zostać w całości przeznaczone na jego koszty utrzymania.

Z tych też względów orzeczono jak w sentencji wyroku.